UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

IV. De causa ministeriali Sacramentorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

Visual Library

cienda, & administranda sacramenta, Ecclesiæ à Christo concessam fuisse, ut patet ex illo *1. Cor. 4.* Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Et sanè cùm sacramenta sint entia quædam moralia variis partibus constantia, & signa efficacia gratiæ, necesse erat ut Christus potestatem ea suo nomine conficiendi, & administrandi nonnullis concederet.

CAPUT IV.

De causa ministeriali Sacramentorum.

RESOLUTIO I. *Minister ordinarius sacramentorum est homo solus, non quidem omnis, sed viator, quique ad hoc sit specialiter deputatus.*] PRIMA PARS colligitur ex facto Christi: ille enim *Matth. 28.* Hominibus dedit potestatem baptizandi, & *Luc. 22.* conficiendi Eucharistiam, & *Joan. 20.* Remittendi peccata: neque ex scriptura, vel aliunde constat, quod talem potestatem Angelis concesserit.

Congruentiæ sunt, tùm quia sicut Christus ut homo sacramenta instituit, ita illius minister in sacramentorum collatione, debebat esse solus homo; tũ quia sacramenta sunt media instituta ad salutem solius hominis, quare æquum erat ut tantum ab homine administrarentur; tum quia cùm in sacramentis sit aliquid spirituale, & aliquid sensibile, congruum fuit, ut illorum minister esset aliqua creatura pollens sensu & intellectu; qualis est solus homo.

Nec refert, quòd si bonus Angelus sacramentum conficeret, illud ratum habendum esset: hoc enim fieret extraordinariè ex voluntate Dei, cujus potentia rebus sensibilibus non est alligata; non autem quod bonus Angelus sit ordinarius minister sacramenti. Si tamen Angelus malus tentaret sacramentũ conficere, illud pro rato habendum non esset; quia minimè credendum esset dæmonem id agere ex voluntate, & commissione Dei.

Secunda

Secunda pars ostenditur ex dictis: tum quia potestas conficiendi sacramenta, à Christo collata fuit solis hominibus viatoribus: tum quia sicut ipse viator erat, quando sacramenta instituit, voluitque ea suscipi tantùm à viatoribus, ita congruum fuit, ut facultatem ea administrandi concederet solis viatoribus, quorum opera facilè uti possemus, quando necessitas postularet.

Unde beatus, si in hoc statu ageret, cum gloria animæ & corporis, non esset minister ordinarius sacramentorum: si tamen aliquod sacramentum conferret, censeretur validè illud contulisse, ex speciali commissione Dei. Lazarus tamen, postquam suscitatus fuit ad vitam mortalem, poterat esse ordinarius minister sacramentorum, eò quòd adhuc erat in statu viatoris.

Tertia pars constat ex Concil. Trident. *sess. 7. can. 10.* de sacramentis, ubi damnatur qui dixerit, Christianos omnes in omnibus sacramentis administrandis habere potestatem. Hæc autem definitio consentanea est, tum Apostolo sæpè dicenti, non omnes esse Apostolos, non omnes Prophetas, aut Doctores: hoc enim dictum est, quia diversa sunt officia in Ecclesia, quæ non omnia eundem actum habent. Tum communi sensui Doctorum, & praxi Ecclesiæ, qua docemur, etsi quilibet homo sit sufficiens minister Baptismi, propter summam ejus necessitatem, & Matrimonii, ipsi contrahentes; ordinarium tamen Confirmationis, & Ordinis ministrum, esse solum Episcopum, ministrum verò Eucharistiæ, Pœnitentiæ, & Unctionis extremæ solum esse sacerdotem.

Neque refert 1. quod Christiani omnes interdum dicantur sacerdotes, ita enim vocantur, quia offerũt Deo laudes & preces, aliaque bona opera, quæ sunt sacrificia spiritualia; non autem quòd quilibet possit validè sacrificium corporis, & sanguinis Christi offerre in altari.

Neque

Neque refert 2. quòd omnes Christiani sint fratres Christi, qui est sacerdos; non enim magis inde colligitur, quòd sint sacerdotes, quàm quòd sint nati de Virgine: siquidem, ut perspicuum est, non omnia fratribus ex æquo conveniunt, præsertim quando non agitur de fraternitate naturali; sed de adoptiva, qualis est inter fideles, & Christum.

RESOLUTIO II. *Ad valorem sacramenti, fides Ministri non est necessaria, sicut neque illius probitas.*] PRIMA PARS statuitur in variis Conciliis, Nicæno 1. Carthag. 1. aliisque sequentibus, ac tandem in Trident. *sess. 7. de baptismo can. 4.* ubi damnantur qui dicunt, baptismum datum ab hæreticis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum baptismum. Idem tradunt plerique summi Pontifices, & Ecclesiæ Doctores, ac scholastici communiter contra Agrippinum Carthaginensem Episcopum, & Cyprianum ejus successorem, aliosque ejusdem sæculi viros pios, & Catholicos

Accedit duplex ratio, altera à priori, altera à posteriori. *Prior est*, quia minister sacramentorum non agit, nisi ut instrumentum Dei: ut autem sic operetur, sufficit, quod humano quodam & deliberato actu usurpet materiam, & formam à Christo præscriptas, cum debita intentione faciendi quod facit Ecclesia; neque ad hoc fides illius necessaria est.

Posterior est, quia character non amittitur propter hæresim; quare si sacerdos in eam incidat, retinet characterem Ordinis, & consequenter potestatem conficiendi sacramenta. Poterit ergo verum perficere sacramentum, si materiam & formam à Christo præscriptas, cum debita intentione usurpet, esto fide infusa careat. Imò qui bona fide sacramentum aliquod ab hæretico reciperet, non minorem consequeretur gratiam, quàm si illud ipsi à fideli administratum fuisset: non enim est melior baptismus, qui per meliorem datur; ut ait August. *lib. 3. contra Cresc.*

Cresc on. cap. 6. eo quòd sacramenta habent efficaciam ex opere operato, & ex meritis Christi, non autem ex dignitate ministri.

Nota tamē interdum ex Patribus, baptismum perfidorum non mundare, sed polluere; nimirum quando suscipiens baptismum ab hæretico, peccat mortaliter. Et Eucharistiam ab Arrianis confectam, esse consecrationem sacrilegā, quia in tali consecratione sacrilegium committitur, quod tamen illius valorē non destruit. Nonnunquam verò ordinatos ab hæreticis fuisse iterum ordinatos, ex præscripto Romanorum Pontificum, quia scilicet hæretici illi ritu Ecclesiæ ordinati non fuerant.

Secunda pars probari etiam potest ex variis Conciliis. Verùm sufficiet illud ex Concil. Trident. *sess. 7. de sacramentis in genere, can. 2.* Si quis dixerit ministrū in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent servaverit, non conficere, aut conferre sacramentum, anathema sit.

Hinc autem, & ex antedictis colligitur *ratio*, quia sacramentum valet. modo apponantur essentialia: at hæc possunt apponi, etsi minister malus sit; quemadmodum medicus aliàs malus, potest applicare remedia quæ ad morbum depellendum sunt necessaria. Porrò cum res de qua agitur, pendeat ex institutione divina, præcipua illius ratio sumenda est ex voluntate Christi, qui poterat exigere probitatem ministri illiusque fidem, tanquam conditionem ad valorem sacramenti necessariam. Congruum autem fuit ut non exigeret, tum propter rationem allatam, tum ne servus spem suam in servo collocaret, putans se ob illius probitatem, recipere sacramenti effectum.

Neque objicias 1. illud *Eccli 34.* ab immundo quis mundabitur? Siquidem minister malus, cùm non conferat sacramentum virtute propria, sed virtute Christi, non operatur ut peccator, aut immundus,

sed

sed ut minister ad id muneris à Christo deputatus; qua ratione opus illius sanctum est, & suscipientem sanctificat.

Neque objicias 2. Peccatorem esse indignum potestate administrandi sacramentum, illumque non posse aliis conferre gratiam, cùm ea careat: prius enim verum est, non tamen ex eo sequitur, peccatorem privari potestate illa; sicut non privatur vita, aliisque bonis corporeis, quibus haud dubiè indignus est: posterius autē falsum, quia licèt nemo ut causa principalis det quod non habet, potest tamen illud dare ut causa instrumentalis; quemadmodum patet in serra, quæ tribuit formam scamni, quam non habet.

RESOLUTIO III. *Ad valorem sacramenti necessarium est ut minister intendat facere, quod facit Ecclesia.*] Est de fide, ut patet ex Concil. Florentino, in Instructione Armenorum, & Tridentino *sess. 7. cap. 11.* Solùm *difficultas est* in quo consistat illa intentio faciendi, quod facit Ecclesia. An scilicet sufficiat velle facere actum externum, quem facit Ecclesia, adhibendo res & verba ex quibus sacramentum constituitur: an verò opus sit, velle facere talem actum, ut cæremoniam quandam sanctam & religiosam, qualem Christus instituit, & Ecclesia celebrat.

Dimissis autem controversiis, *dicendum est, intentionem illam faciendi quod facit Ecclesia, hoc posteriori modo intelligendam esse.* Nam in Concil. Trident. damnantur hæretici, quod non admittant intentionem faciendi quod facit Ecclesia: at illi non negant, necessariam esse intentionem faciendi actum externū & materialem, quem Ecclesia facit; ergo per intentionem illam significatur intentio faciendi sacramentum, aut aliquid æquivalens.

Confirmatur, tum quia inutile esset determinare necessariam esse, ad valorem sacramenti, intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, si per hoc nihil aliud

aliud intelligeretur, quam intentio faciendi actum externum; cùm fieri nequeat, ut minister ex prævia deliberatione, materiam & formam sacramentorũ adhibeat, quin habeat intentiorem eas adhibendi. Tum quia *ex sess. 24. de pœnitentia cap. 6.* absolutio non valet, si desit sacerdoti animus seriò agendi, & verè absolvendi: id est, nisi sacerdos proferendo verba absolutionis, supra debitam materiam, intendat verum administrare sacramentum pœnitenti. Ex quo manifestum est, velle exteriùs applicare materiam, & formam sacramenti, id non sufficere, ut habeatur illa intentio Ecclesiæ, quæ ad valorem sacramenti necessaria est.

Dices 1. S. Thomam oppositum docere *3. p. qu. 64. art. 8. ad 2.* Sed contrà, nam *art. 10.* sequenti ait, tolli veritatem sacramenti, quando ministri intentio pervertitur respectu ipsius sacramenti; puta inquit, cum aliquis non intendit sacramentum conferre, sed derisoriè aliquid agere Itaque priori loco non vult, prolationem externam verborum sufficere ad sacramentum in se, sed quoad nos, seu ad pacandas conscientias suscipientium: quia quamdiu non constat ministrum, cum prava intentione administrare, piè credendum est eum sincere agere, & Ecclesia, quæ de occultis non judicat, tale sacramentum ratum habet.

Dices 2. In agente instrumentario sufficit sola intentio causæ principalis. *Respondeo* hoc verum esse de mero instrumento, cui commissa est nuda alicujus operis executio: at ministri sacramentorum non sunt mera instrumenta, sed potiùs dispensatores mysteriorum Dei, & Judices, qui cum aliqua authoritate sacramenta administrant. Quare Christus non vult sacramentum validè conferri, nisi dependenter ab eorum intentione, seu voluntate.

Dices 3. Baptismus ab Athanasio, dum puer esset, joco collatus, judicatus fuit validus. *Respondeo* Athanasium declarasse, se habuisse intentionem faciẽdi, quod

quod viderat Episcopum Alexandrinum facientem: quare valebat baptismus, etsi cum levi aliquo joco conjunctus.

RESOLUTIO IV. *Ad valorem sacramenti non requiritur actualis intentio, nec habitualis sufficit; sed virtualis sufficere potest, imò si desit actualis, necessaria est.*] PRIMA PARS PROBATUR, quia etsi actualis intentio sit omnium perfectissima, maximeque curandum sit ut habeatur: non est tamen in potestate nostra eam semper habere, propter occurrentes varias cogitationes, quibus animus nonnunquam velit nolit, distrahitur. Quare cum aliqua verisimilitudine dici non potest, quòd Deus eam exigat tanquam conditionem, ad valorem sacramenti necessariam.

Secunda pars ostenditur: nam ad intentionem habitualem requiritur ut actualis præcesserit, nec sit retractata; nullo tamen pacto, id est, sive per se, sive per aliquid sui influit in effectum. Talis autem intentio non potest ad sacramentum sufficere, ut vel ex eo patet, quia aliàs incogitanter, & sine rationis usu materiam & formam sacramenti adhibens, verè sacramentum perficeret, dummodo aliquando habuisset intentionem actualem conficiendi sacramentum, eamque nunquam retractasset.

Dices, intentio habitualis sufficit ad suscipiendum baptismum, cur non ad conferendum? Respondeo causam esse, quia in administrante intentio se habet per modum principii activi, adeoque per se, vel per aliud in opus influere debet: at in suscipiente, intentio se habet veluti materialiter; quatenus per illam fit, ut suscipiens non repugnet sacramento, de quo infrà.

Tertia pars ex præcedentibus colligitur: nam si intentio actualis non est necessaria, & habitualis non sufficit, ergo aut nulla requiritur intentio, aut deficiente actuali, virtualis necessaria est, & sufficit, id est, etsi non opus sit ut intentio actualis formaliter existat,

existat, requiritur tamen ut illa virtualiter perseveret, seu in aliquo suo effectu, ratione cujus dicatur movere ad operationem; ut contingit, quando sacerdos ex intentione actuali conficiendi Eucharistiam, tendit ad altare, & Missam celebrat, ac tandem aliud cogitans, profert verba consecratoria. Tunc enim non obstante præsenti distractione, præcedens intentio virtualiter perseverare censetur, nempe mediante illa serie actionum consecrationem præcedentium, quæ ab illa profluxerunt.

Quæret aliquis, an ad valorem sacramenti sufficiat intentio conditionalis? *Respondeo* cum distinctione, nam vel sacramentum confertur sub conditione de præsenti, aut præterito, vel sub conditione de futuro: si primo modo, sacramentum valet, quando vera est conditio; ut quando dubitans num puer sit baptizatus, qui verè baptizatus non est, eum baptizat, sub conditione, si non est aut fuit baptizatus, tunc enim intentio conditionata transit in absolutam, & operatur effectum; si secundo, sacramentum nullum est, etsi futura sit conditio, ut si quis adulto dicat, ego te baptizo, si crastina die orationem dominicam recitaveris: tunc enim non est præsens intentio, & postea posita conditione, non adsunt materia & forma.

Aliud est, in matrimonio, quia consensus factus sub conditione, veluti suspensus manet donec impleta sit conditio, tuncque habet suum esse completum: ablutio non pendet à conditione futura: aliàs si baptizatus apponeret cras conditionem, censeretur posita ablutio, secus verò si non apponeret quod certè ridiculum est. Idem dic de aliis sacramẽtis, quia consistunt inquibusdam actionibus externis, quæ à futura conditione pendere non possunt.

RESOLUTIO V. *Intentio ministri debet versari circa materiam, aut personam præsentem; error tamen substantialis personæ, non irritat sacramentum, nisi in matrimonio.*] PRIMA PARS OSTENDITUR, tum

quia intentio ministri ferri debet in id quod à formis sacramentorum designatur, illæ autem materiã, vel personam præsentem determinant; tum quia intentio ministri, debet esse efficax, & operativa ad extra, qualis non esset, nisi haberet subjectum præsens & determinatum.

Secunda pars suadetur, quia minister directè intendit, verbi causa, baptizare infantem quem præsentem habet; ergo verè illum baptizat, cùm debitè ei applicet materiam & formam. Quòd autem ille quẽ baptizat, non sit Joannes, ut arbitratur, sed Antonius, hoc est per accidens ad valorem, & effectum baptismi. Et idem dicendum, quamvis minister baptizet puellam, putans se baptizare puerum. *Excipitur tamen matrimonium*, quia contrahentes directè intendunt matrimonium inire cum tali persona, exclusis aliis omnibus; quare si una persona substituatur alteri, matrimonium non tenet, ut dicetur infrà.

Nota jam dicta intelligi 1. de errore qui contingit, circa personam capacem sacramenti: si enim Episcopus tentaret ordinare fœminam, putans esse virum, nulla esset ordinatio, quia fœmina nõ est capax talis sacramenti. 2. Quando sacerdos vult baptizare personam præsentem quæcunque sit: si enim non intenderet alium baptizare, quàm Petrum, & baptizaret Joannem, sacramentum esset irritum.

RESOLUTIO VI. *Si desit sufficiens intentio, quando verbum aliquod essentiale formæ profertur, nullum est sacramentum, etsi dum reliqua proferuntur adsit. Secus dicendum, si intentio desit, quando proferuntur verba accidentalia.*] RATIO PRIORIS PARTIS EST, quia non minùs est intentio necessaria ad valorem sacramenti, quàm forma; sicut ergo non perficitur sacramentum, quando essentiale aliquod verbum formæ omittititur, ita nec quando ejusmodi aliquod verbum absque necessaria intentione profertur.

Hinc,

Hinc, si quis inter celebrandum proferat particulam, hoc, sine intentione consecrandi, & statim mutata intentione addat, est enim corpus meum, sacramentum non perficiet.

Ratio posterioris partis est, quia sicut omissio verbi accidentalis non destruit formam, aut debitum illius sensum, ita nec illius prolatio, sine debita, aut cum contraria intentione, sacramentum irritare potest. Hinc, qui in consecratione proferendo particulam, enim, non haberet debitam intentionem, sacramentum perficeret, modo in aliorum prolatione haberet intentionem consecrandi.

Nota, quando sacramentum nullum fuit defectu intentionis ministri, illius effectum à Deo non suppleri. Nam in primis character nunquam imprimitur, nisi per sacramentum; cujus indicium est, quia si constaret ministrum non habuisse intentionem baptizandi, iterandus esset baptismus. Deinde etsi adulto cum debita dispositione accedenti ad sacramentum conferatur gratia, ex opere operantis, si tamen sacramentum non valeat, ille non accipit illos gradus gratiæ qui dantur ex vi sacramenti, seu ex opere operato. Imò Deus gratiam non tribuit parvulo, si minister non intendit eum baptizare. Licet enim hoc durum videatur, non tamen injustum, cùm Deus ex se parvulorum saluti sufficienter provideat, neque ministrorum malitiam impedire teneatur.

CAPUT V.

De administratione, & susceptione Sacramentorum.

RESOLUTIO I. *Sacramentum administrare in statu peccati mortalis, est peccatum mortale.*] Ita sumitur ex variis decretis summorum Pontificum. *Ratio est*, quia magna est irreverentia quod quis indignè personam Christi gerat, illius merita &